

- особа, яка вчинила даний злочин, буде нести за нього кримінальну відповідальність;
- можна буде уникнути масовому розповсюдженню даного злочину;
- зменшиться кількість жертв;
- нова редакція статті 120 КК України розширить сферу дії даної норми;
- відбуватиметься законодавче закріплення суміжних інститутів, зокрема таких, як державна реєстрація користувачів мережі Інтернет.

Список використаних джерел:

1. Пояснювальна записка до проекту Закону «Про внесення змін до Кримінального кодексу України (щодо встановлення кримінальної відповідальності за сприяння вчиненню самогубства)» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/1_doc2.nsf/link1/GH35K00A.html
2. «Синій кит»: поліція озвучила шокуючу статистику по «групам смерті» в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.obozrevatel.com/crime/13206-sinij-kit-politsiya-ozvuchila-shokiruyuschuyu-statistiku-po-grupпам-smerti-v-ukraine.htm>

Науковий керівник: к.ю.н., доцент Мирошніченко Н.М.

Женчук Василина-Анастасія Василівна

студентка II курсу

соціально-правового факультету

Національного університету «Одеська юридична академія»

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЮРИДИЧНИХ ОСІБ В УКРАЇНІ

В сучасних умовах, однією з найбільш актуальних та найбільш дискусійних проблем кримінально-правової сфери, що обговорюється науковцями та юристами є проблема кримінальної відповідальності юридичних осіб, оскільки, як показує практика, велика кількість злочинів здійснюється для або з використанням юридичних осіб. Саме, через це й виникає потреба у запровадженні прямих каральних санкцій саме до юридичної особи, як суб'єкта злочину [1]. Як наслідок, 23 травня 2013 року Верховна Рада України прийняла Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо виконання Плану дій щодо лібералізації Європейським Союзом візового режиму для України стосовно

відповідальності юридичних осіб», який набрав чинності з 1 вересня 2014 року [2].

Відразу необхідно вказати, що традиційно вважається, що юридичні особи не підлягають кримінальній відповідальності внаслідок складності або навіть неможливості визначення вини такої особи у скоєнні кримінального правопорушення, відсутності науково обґрунтованої системи кримінальних покарань юридичних осіб тощо [3, с. 8].

Натомість, прихильники протилежної точки зору вважають, що об'єктивацію воля знаходить лише в цілеспрямованих діях (бездіяльності), тобто вчинок особи (як фізичної, так і юридичної) є єдиною формою, в якій воля може знайти свій об'єктивний вираз. Зазначається, що принцип індивідуалізації покарання ставить проблему лише технічного характеру, тобто проблему розподілу тягаря кримінальної відповідальності, оскільки така відповідальність юридичних осіб не виключає притягнення до неї і фізичних осіб [1].

Проте, варто наголосити, що питання про юридичних осіб як суб'єктів кримінальної відповідальності не відрізняється особливою новизною, але воно настільки не «вписується» в доктрину кримінального права, що сьогодні складно повірити, що ця теорія стала реальністю. Так, значна кількість науковців, таких як, М. І. Бажанов, Г. Н. Борзенков, та інші, виступаючи проти кримінальної відповідальності юридичних осіб, аргументували свою позицію наступним:

- об'єктивний вираз воля набуває тільки в цілеспрямованих діях, тобто вчинок людини є єдиною формою, в якій воля може знайти об'єктивний прояв;

- має місце недотримання принципу особистої винної відповідальності і принципу індивідуалізації покарання;

- визнання юридичних осіб суб'єктами злочинів призведе до утворення в кримінальному законодавстві двох систем принципів і підстав кримінальної відповідальності і покарання [4, с. 128].

Слід зазначити, що наразі єдиною підставою кримінальної відповідальності, відповідно до Кримінального кодексу України (далі – КК України), є наявність у діях особи складу злочину. Як відомо, «склад злочину» є категорією науки кримінального права і являє собою взаємопов'язану систему, що складається із об'єкта, об'єктивної сторони, суб'єкта та суб'єктивної сторони злочину. У КК України суб'єктом злочину є фізична, осудна особа, що вчинила злочин у віці, з якого може наставати кримінальна відповідальність [5].

Окрім суб'єкта злочину проблеми виникають і в контексті суб'єктивної сторони злочину, а саме вини юридичної особи. Одні дослідники вважають, що вина юридичної особи проявляється у вині її органів, членів колективу, посадових осіб; другі – що вина – це колективне, загальне психічне

ставлення; треті – що це взагалі категорія, котра може існувати об'єктивно і виражатись у матеріальних наслідках протиправної поведінки колективного утворення.

Таким чином, дослідивши особливості кримінальної відповідальності юридичних осіб в Україні, ми дійшли висновку, що внесені зміни до КК України не відповідають сучасним реаліям доктрини кримінального права, оскільки у випадку вчинення злочинів юридичною особою буде відсутній склад злочину, а саме суб'єкт і суб'єктивна сторона, тому, питання щодо кримінальної відповідальності юридичних осіб залишається відкритим, оскільки залишились неврегульовані розбіжності між позицією законодавця і доктрини кримінального права.

Список використаних джерел:

1. Романенко Ю. С. Кримінальна відповідальність юридичних осіб [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://legalactivity.com.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=1258%A190416-09&catid=152%3A5-0416&Itemid=188&lang=ru
2. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо виконання Плану дій щодо лібералізації Європейським Союзом візового режиму для України стосовно відповідальності юридичних осіб» від 23.05.2013 № 314-VII // Відомості Верховної Ради (ВВР), 2014, № 12, ст.183.
3. Михайлов О.О. Юридична особа як суб'єкт злочину: іноземний досвід та перспективи його застосування в Україні: автореф. дис. канд. юрид. наук: 12.00.08 / О.О. Михайлов; Акад. адвокатури України. – К., 2008. – 18 с.
4. Лихова С. Я. Юридичні особи як суб'єкти кримінальної відповідальності за КК України / С. Я. Лихова // Юридичний вісник. Повітряне і космічне право. – 2014. – № 4. – С. 128-132.
5. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 № 2341-III // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 25. – ст. 131.

Науковий керівник: к.ю.н., доцент кафедри кримінального права, Поліщук О.М.